Дневникъ

(стенографски)

на

XIII-то обикновено Народно събрание.

Трета редовна сесия.

XV засѣдание, срѣда, 9 ноември 1905 г.

(Открито отъ подпрѣдседателя г. Д. Петковъ, въ 3 ч. слѣдъ пладне)

Прѣдседателствующъ Д. Петковъ: (Звъни) Моля г. секретаря да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь Д-ръ И. Момчиловъ: (Прочита списъка. Отсѫтствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставигели: И. Арнаудовъ, А. Арсениевъ, А. Вълчевъ, Н. Ганевъ, Г. Данчевъ, П. Димовъ, А. Ибишевъ, Г. Ивановъ, Н. Ивановъ, Я. Любеновъ, А. Маринкьовъ, Я. Матакиевъ, М. Месудовъ, Д. Милковъ, А. Мициевъ, Г. Младеновъ, Н. Мънковъ, Неджибъ Бей, Д. Ненковъ, Х. Никифоровъ, Н. Обрѣтеновъ, П. Папанчевъ, Г. Пасаровъ, С. Пасаровъ, М. Патевъ, П. Попкръстевъ, А. Поповъ, Г. Поповъ, С. Поповъ I, С. Поповъ II. С. Сарийски, Е. Славовски, С. Славовъ, К. Стаменовъ, К. Станчовъ, К. Стояновъ, М. Тодоровъ, Ю. Чакѫровъ, Д. Черневъ, Х. Чилингировъ, Г. Шойлевъ, В. Шоповъ, Т. Шунтовъ и С. Юсеинъ-Бейовъ.)

Прѣдседателствующъ Д. Петковъ: Отъ 189 души народни прѣдставители отсѫтствуватъ 44, присѫтствуватъ 145. Има законното число народни прѣдставители за разглеждане дневния редъ. Обявявамъ засѣданието за отворено.

На дневенъ редъ имаме: първо четене: 1) прѣдложение отъ Министерството на финанситѣ за отпускане на Народното събрание подъ разписка 164.000 л. за разноски прѣзъ текущата му сесия, и 2) законопроекта за гаранциитѣ на чиновницитѣ.

Моля г. секретаря да прочете прѣдложението за отпускане кредитъ на Народното събрание.

Секретарь Д-ръ И. Момчиловъ: (Чете)

„Изложение на мотивитѣ

върху прѣдложението за отпускане на канцеларията на Народното събрание, подъ разписка, сумата 164.000 л., потрѣбни за разни разноски на третата редовна сесия.

Понеже втората редовна сесия на XIII-то обикновено Народно събрание бѣше продължена до 1 февруарий 1905 г., то часть отъ гласуванитѣ кредити въ бюджета за текущата година на Върховното правителство, по гл. III, § § 5, 6 и 14, бѣха изразходвани още тогава за надлежнитѣ цѣли; сѫщо така и кредитътъ по § 10 отъ сѫщата глава се оказа недостатъченъ за тазгодишнитѣ нужди, понеже въ послѣдно врѣме за библиотеката на Народното събрание сѫ били купени много иностранни съчинения, които не били изплатени още. Отъ горѣказаното се вижда, че останалитѣ свободни кредити на респективнитѣ параграфи нѣма да бѫдатъ достатъчни за нуждитѣ на тазгодишната трета редовна сесия на XIII-то обикновено Народно събрание. Тая е, г-да народни прѣдставители, причината, която ме е заставила да внеса въ Събранието настоящето прѣдложение и моля да го разгледате и гласувате часъ по-скоро. Така гласуваната сума ще се прѣдвиди въ бюджета на Народното събрание за идущата година, т. е. ще влѣзе въ баланса на тоя бюджетъ и ще се изразходва по надлежния редъ, понеже дѣйствующиятъ сега законъ за отчетността по бюджета не допуска допълнителни кредити, освѣнъ по начина, прѣдвиденъ въ чл. 58 отъ поменатия

законъ, т. е. като се вписватъ въ бюджета за идущата година.

София, 25 октомврий 1905 г.

Министъръ на финанситѣ: Л. Паяковъ.

Прѣдложение

за отпускане на канцеларията на Народното събрание, подъ разписка, 164.000 л., потрѣбни за разни разходи на третата редовна сесия.

Разрѣшава се да се отпуснатъ отъ държавното съкровище, подъ врѣменна разписка, на канцеларията на Народното събрание сумата 164.000 л., потрѣбни за разни разноски на третата редовна сесия на XIII-то обикновено Народно събрание, а именно: 143.000 л. за дневни пари на народнитѣ прѣдставители, 5.000 л. за пѫтни пари на смѣнитѣ, 1.000 л. за разноски по библиотеката и 15.000 л. за врѣменни стенографи, коректори, писари, разсилни и други служащи съ заплата и възнаграждение.

Цѣлата тая сума да се прѣдвиди въ бюджета за идущата година подъ особенъ параграфъ и да се оформи по общеприетия редъ."

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Който приема по принципъ прочетеното прѣдложение, за отпущане подъ разписка нужния кредитъ на Народното събрание, да си вдигне рѫката. (Болшинство) Прието.

Ю. Йоновъ: Моля да стане сега и второто му четене.

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Който е съгласенъ, щото второто четене на смѣщото прѣдложение да стане сега, да си вдигне рѫката. (Болшинство) Прието.

Секретарь Д-ръ И. Момчиловъ: (Чете)

„Законъ

за отпускане на канцеларията на Народното събрание, подъ разписка, 164.000 л., потрѣбни за разни разходи на третата редовна сесия."

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Който приема заглавието на закона да си вдигне рѫката. (Болшинство) Прието.

Секретарь Д-ръ И. Момчиловъ: (Чете)

„Членъ единственъ. Разрѣшава се да се отпуснатъ отъ държавното съкровище, подъ врѣменна разписка, на канцеларията на Народното събрание, сумата 164.000 л., потрѣбни за разни разноски на третата редовна сесия на XIII-то обикновено Народно събрание, а именно: 143.000 л. за дневни пари на народнитѣ прѣдставители, 5.000 л. за пѫтни пари на смѣнитѣ, 1.000 л. за разноски по библиотеката и 15.000 л. за врѣменни стенографи, коректори, писари, разсилни и други служащи съ заплата и възнаграждение.

Цѣлата тая сума да се прѣдвиди въ бюджета за идущата година подъ особенъ параграфъ и да се оформи по общеприетия редъ."

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Който приема единственя членъ отъ прочетения законопроектъ да си вдигне рѫката. (Болшинство) Приетъ

Моля да се прочете законопроектътъ за гаранциитѣ на чиновницитѣ.

Секретарь Д-ръ И. Момчиловъ: (Чете)

„Изложение на мотивитѣ

върху законопроекта за гаранциитѣ на чиновницитѣ

Г-да народни прѣдставители!

Сега дѣйствующиятъ законъ за гаранциитѣ на чиновницитѣ датира отъ 17 декемврий 1884 г.; значи, цѣли 21 години държавата си служи съ тоя законъ. Но закопътъ за гаранциитѣ на чиновницитѣ е отъ такъвъ характеръ, че той трѣбва да съотвѣтствува на важностьта на службитѣ, за заемането на които се иска гаранция. Прѣзъ 1884 г. разнитѣ държавни учрѣждения и служби се намираха въ едно положение, което оправдаваше исканитѣ по закона гаранции; но слѣдъ двадесеть-годишна дѣятелность много отъ тия учрѣждения се прѣобразиха, много отъ тогавшнитѣ служби се развиха, смѣщо много учрѣждения и служби се унищожиха, а други нови се създадоха. Така щото, дѣйствующиятъ законъ за гаранциитѣ на чиновницитѣ не обгръща всички сегашни служби, нито пъкъ размѣритѣ на гаранциитѣ съотвѣтствуватъ на сегашната важность и значение на тия служби. Напр., има гаранции, размѣритѣ на които, благодарение съвършено измѣненото положение на нѣкои служби, сѫ твърдѣ голѣми днесь, а това прѣпятствува да се избира по-добъръ чиновнишки персоналъ за тия служби; по има въ смѣщото врѣме и нови длъжности, за които се полагатъ гаранции, размѣритѣ на които не сѫ прѣдвидени въ таблицата на закона, а сѫ опрѣдѣлени съ указъ. Нужно е, слѣдователно, да се измѣни и допълни законътъ споредъ потрѣбноститѣ, които сегашното положение на службитѣ изисква.

Освѣнъ това, сегашната практика е изтъкнала нуждата да се внесатъ други измѣнения въ постановленията на закона, да се направятъ въ него нѣкои допълнения, които липсватъ, да се внесатъ нѣкои подобрения, които ще дадатъ възможность да се работи съ закона по-добрѣ, както за интереситѣ на съкровището, така и за самитѣ чиновници.

По тия причини моля г. г. народнитѣ прѣдставители да разгледатъ и гласуватъ настоящия законъ.

София, 15 октомврий 1905 г.

Министъръ на финанситѣ: Л. Паяковъ.

Законопроектъ

за гаранциитѣ на чиновницитѣ.

Чл. 1. Длъжностнитѣ лица, които събиратъ държавнитѣ и обществени приходи, които пазятъ държавнитѣ и обществени материали и, въобще, които боравятъ съ държавни и обществени суми и материали, сѫ длъжни да даватъ за службитѣ си гаранция, съгласно настоящия законъ.

Офицеритѣ-ковчежници и заведующи складоветѣ при военнитѣ части прѣдставляватъ гаранции по особни закони.

Чл. 2. Прѣдставляванитѣ отъ длъжностнитѣ лица гаранции служатъ за обезпечение вземанията на съкровището, произходящи отъ налаганитѣ на тия лица парични наказания, или отъ оказалитѣ се дефицити, злоупотрѣбления, изгубвания или откраднвания на повѣренитѣ имъ суми и материали, като се има прѣдъ видъ наредбата на чл. 53 отъ закона за отчетностьта по бюджета.

Чл. 3. Размѣритѣ на гаранциитѣ се опрѣдѣлятъ споредъ таблицата, приложена при настоящия законъ, а размѣритѣ на гаранциитѣ за непрѣдвиденитѣ въ тая таблица длъжности се опрѣдѣлятъ съ указъ, по докладъ на Министра на финанситѣ, слѣдъ като се получи прѣдварително мотивирано ходатайство на надлежния министъръ, относително потрѣбностьта да се вземе гаранция за тия длъжности, както и относително размѣра ѝ.

Чл. 4. Никое лице, назначено на длъжность, за която се полага гаранция, не се допуска да заеме длъжностьта, прѣди да прѣдстави слѣдуемата се за нея гаранция.

Само въ извънредни случаи надлежниятъ министъръ може да разрѣши нѣкое лице да заеме длъжность, за която се изисква гаранция, безъ да прѣдстави такава прѣдварително, по съ условие, че въ продължение на единъ мѣсецъ отъ заемане на длъжностьта ще прѣдстави изискваната гаранция; въ противенъ случай се уволнява отъ длъжность. Това постановление не се отнася до касиеритѣ, ковчежницитѣ и прѣмо занимающитѣ се съ пари лица, за които важи по-горната алинея, а именно: не се допускатъ да заематъ длъжноститѣ, ако не сѫ прѣдставили прѣдварително слѣдуемитѣ се гаранции.

Чл. 5. Гаранциитѣ биватъ:

а) въ залогъ на пари;

б) въ залогъ на български държавни и други гарантирани отъ държавата цѣнни книги;

в) въ залогъ на свидѣтелства, издадени отъ Българскитѣ народна и земледѣлческа банки и клоноветѣ имъ срѣщу вложенитѣ у тѣхъ суми на срочни и безсрочни влогове;

г) въ залогъ на недвижими покрити и непокрити имоти;

д) въ лично поржчителство на състоятелни лица, съгласно чл. 13.

Чл. 6. Залозитѣ въ пари, въ цѣнни книги и въ банкови свидѣтелства се внасятъ въ Българскитѣ народна и земледѣлческа банки и клоноветѣ имъ, срѣщу установени за това удостовѣрения.

Чл. 7. Облигациитѣ отъ държавнитѣ заеми, отъ заемитѣ на Българската народна банка, на Българската земледѣлческа банка и отъ 5% вжтрѣшенъ лотариенъ заемъ на Софийската градска община, както и акциитѣ на Народното осигурително дружество „Балканъ“, се приематъ за залози (гаранции) по номиналната имъ стойность, а акциитѣ на дружеството „България“ и Българското търговско параходно дружество — съ една пета отбивъ отъ номиналната имъ стойность.

Разрѣшението за приемане въ залогъ за гаранция цѣнни книги става по законодателенъ редъ.

Чл. 8. Залагането на недвижими имоти става съ декларации отъ лицата, назначени на служба, ако имотитѣ сѫ тѣхни, или съ поржчителства отъ лицата, на които имотитѣ принадлежатъ.

Чл. 9. Декларациитѣ и поржчителствата се съставляватъ споредъ опрѣдѣленитѣ отъ Министъра на финанситѣ образци и иматъ слѣдующитѣ завѣрки:

а) отъ надлежното общинско управление въ общината, дѣто се намира имотътъ: че имотътъ принадлежи на лицата, които го залагатъ, като собственость, и каква е неговата стойность въ основната книга за данъцитѣ: поземленъ, върху сградитѣ и пр.

б) отъ надлежния нотариусъ или мирови сѫдия въ околията, въ която се намира имотътъ: че подписитѣ сѫ на лицата, които го залагатъ; че послѣднитѣ, споредъ прѣдставения крѣпостенъ актъ или други документи, иматъ право на собственость върху него; че имота е свободенъ отъ запоръ; за каква сума се залага и подъ какъвъ номеръ е записанъ въ регистъра и запрѣтителната книга.

Чл. 10. Недвижимитѣ имоти, заложени за гаранция на длъжностно лице, трѣбва да иматъ стойность най-малко $^1/_3$ повече отъ размѣра на гаранцията и съ тѣхъ може да се гарантира едноврѣменно и за друга длъжность за сѫщото или друго лице, ако стойностьта имъ позволява това.

Чл. 11. Покрититѣ недвижими имоти трѣбва да сѫ застраховани отъ пожаръ и то за стойность най-малко въ размѣръ на гаранцията. Застраховката имъ трѣбва да се продължава докато е въ сила гаранцията, за която сѫ заложени.

Чл. 12. Личното поржчителство се съставя споредъ опрѣдѣления отъ Министъра на финанситѣ образецъ. Прѣди да се завѣри то отъ нотариусъ или мирови сѫдия, общинското управление, въ общината на което поржчителитѣ сѫ членове, трѣбва да удостовѣри, че поржчителитѣ съ движимитѣ и недвижимитѣ си имоти могатъ да отговарятъ за сумата, за която гарантиратъ.

Чл. 13. Гаранцията, размѣрътъ на която не надминава 5.000 л., трѣбва да бѫде само отъ видоветѣ, показани подъ буквитѣ *а*, *б*, *в* и *г* на чл. 5 отъ настоящия законъ, а когато размѣрътъ надминава тая сума — половината ѝ може да бѫде отъ вида, показанъ подъ буква *д* на сѫщия членъ.

Чл. 14. Всѣка гаранция се прѣдставлява чрѣзъ началника на длъжностното лице въ Министерството на финанситѣ. Послѣдното провѣрява полученитѣ гаранции, записва ги въ опрѣдѣленитѣ регистри и издава срѣщу тѣхъ на длъжностнитѣ лица, които сж ги прѣдставили, установенитѣ свидѣтелства.

Чл. 15. Гаранциитѣ може да бждатъ направени въ смисъль да иматъ сила само за една извѣстна длъжность на едно мѣсто, или пъкъ за всички мѣста и длъжности по едно и сжщо вѣдомство, за които се изисква гаранция.

Направенитѣ въ първата смисъль гаранции може да се подновяватъ при всѣко прѣмѣстване на чиновника, или, ако е билъ уволненъ, при назначението му отново на длъжность, а другитѣ се подновяватъ само въ послѣдния случай — при назначаване отново.

Подновяването трѣбва да става отъ самитѣ гаранти съ завѣрено по нотариаленъ редъ заявление до Министерството на финанситѣ. Подновяването на гаранцията може да стане и въ смисъль, щото гаранцията да остане въ сила не само за новата длъжность на чиновника, но и за всѣка друга, кждѣто и да било по сжщото вѣдомство. Въ послѣдния случай издаденото свидѣтелство срѣщу гаранцията, която се подновява, трѣбва да се повърне въ Министерството на финанситѣ, за да се замѣни съ друго.

Чл. 16. Длъжностното лице, което бжде прѣмѣстено отъ една длъжность на друга съ по-голѣма гаранция, трѣбва да прѣдстави допълнителна гаранция, за която Министерството на финанситѣ му издава особно свидѣтелство.

Чл. 17. На длъжностното лице, което се прѣмѣсти отъ една длъжность на друга съ по-малка гаранция, може да се повърне разликата между новата и старата гаранция, ако то поиска това и ако гаранцията може да се дѣли. Въ такъвъ случай издаденото за първата гаранция свидѣтелство се повръща въ Финансового министерство, за замѣняване съ друго.

Чл. 18. Гаранцията на длъжностно лице, което е отчетникъ прѣдъ Върховната смѣтна палата, се освобождава само слѣдъ окончателното произнасяне на послѣдната върху правилностьта на всичкитѣ му отчети и смѣтки за прѣзъ всичкото врѣме на служенето му.

Чл. 19. Гаранцията на длъжностно лице, което не е отчетникъ прѣдъ Върховната смѣтна палата, се освобождава слѣдъ като прѣмиятъ му началникъ удостовѣри, че то е прѣдало въ изправность всички възложени нему дѣла и че нѣма никакво подозрѣние за злоупотрѣбление прѣзъ врѣмето на служенето му.

Чл. 20. Освобождението на гаранциитѣ, напълно или отчасти, става съ мотивирана заповѣдь отъ Министъра на финанситѣ.

Чл. 21. Всѣки чиновникъ, който желае да му се повърне цѣлата гаранция, или часть отъ нея, подава до Министерството на финанситѣ писменно заявление, придружено отъ свидѣтелството, което сжщото министерство му е издало за гаранцията, и отъ постановленията на Върховната смѣтна палата, относително правилностьта на отчетитѣ му за прѣзъ всичкото врѣме на служенето му, ако е отчетникъ прѣдъ Палатата, или отъ споменатото въ чл. 19 удостовѣрение на прѣмия му началникъ, ако не е отчетникъ прѣдъ послѣдната. Такива заявления могатъ да подаватъ и самитѣ поржчители, или други заинтересувани лица.

Чл. 22. Ако гаранцията на нѣкое длъжностно лице се оттегли всецѣло или отчасти отъ гарантитѣ му, то тя остава въ сила още за три мѣсеца отъ деня, въ който е постжпило въ Министерството на финанситѣ заявлението за оттеглянето ѝ Длъжностното лице, на което се оттегля гаранцията, трѣбва въ това врѣме да прѣдстави нова гаранция, за да може да продължава да изпълнява службата си.

По-рано отъ една година слѣдъ приемането ѝ гаранцията не може да бжде оттеглена.

Чл. 23. Една дадена веднажъ гаранция може да се замѣни съ друга въ всѣко врѣме, ако на послѣдната се даде обратна сила и за врѣмето, прѣзъ което чиновникътъ си е служилъ съ старата гаранция. Така дадената нова гаранция трѣбва да отговаря на прѣдписанитѣ отъ закона условия.

Чл. 24. Когато нѣкое длъжностно лице се обяви отъ компетентнитѣ учрѣждения или лица за неиздължено, или пъкъ се глоби, Министерството на финанситѣ поканва това лице или гарантитѣ му да заплатятъ доброволно слѣдуемата се сума. Въ случай че не направятъ това въ опрѣдѣления отъ Министерството срокъ, който трѣбва да бжде едномѣсеченъ, сумата се събира по сждебенъ редъ отъ гаранцията, когато тя е въ недвижими имущества, а когато е въ наличность — се удържа отъ нея.

Книжата, съ които длъжностнитѣ лица се обявяватъ за неиздължени или се глобяватъ, и завѣренитѣ прѣписи отъ гаранциитѣ на тия лица, сж единственитѣ документи, възъ основа на които сждилищата издаватъ изпълнителни листове. Когато сумата, която се иска отъ длъжностното лице, надминава размѣра на гаранцията, за разликата сждилищата издаватъ по сжщия начинъ едноврѣменно изпълнителенъ листъ и противъ самото длъжностно лице.

Чл. 25. Ако нѣкое длъжностно лице, въпрѣки алинея 2 на чл. 4, се допусне да изпълнява службата си, безъ да е прѣдставило редовна гаранция, то за причиненитѣ отъ него врѣди и загуби на съкровището отговаря началникътъ на учрѣждението, дѣто служи лицето.

Чл. 26. Гаранциитѣ, приети за редовни до влизането въ сила на настоящия законъ, оставатъ такива и за въ бждеще.

Таблица за гаранциитѣ.

Наименование на длъжноститѣ	Размѣрътъ на гаранцията
I. По вѣдомството на Министерството на финанситѣ.	
Контрольоръ по държавнитѣ дългове	1.000
Счетоводитель при министерството	2.000
Помощникъ-счетоводитель при министерството	500
Економъ при министерството	1.000
Счетоводитель въ отдѣлението за държавнитѣ привилегии	2.000
Заведующъ митарствения вещови складъ при министерството	1.000
Оржжеенъ майсторъ при министерството	1.000
Контрольоръ при пенсионното управление	5.000
Касиеръ при Софийското ковчежничество	40.000
Контрольоръ при сѫщото „	10.000
Касиеръ при държавно контрольорство въ окржженъ градъ	20.000
Държавенъ контрольоръ:	
при Българската народна банка и клоноветѣ ѝ.	10.000
„ държавно контрольорство въ окржж. градъ	8.000
„ держ. контрольорство въ окол. градъ (I разр.	5.000
„ держ. контрольорство въ окол. градъ (II „	3.000
Заведующъ цѣнитѣ книжа:	
при Софийското ковчежничество	10.000
„ държавно контрольорство	8.000
Помощникъ държавенъ контрольоръ въ Трѣвна, Павликени и Брѣзово	3.000
Окржженъ финансовъ началникъ	1.000
Околийски „ „	500
Държавенъ бирникъ	4.000
Бирникъ-екзекуторъ	2.000
Градски или околийски финансовъ агентъ	300
Чиновникъ по държавнитѣ имоти	2.000
Землемѣръ „ „ „	500
Управитель на I, II и III-класна митница	5.000
„ „ другитѣ митници	3.000
Касиеръ при митница	10.000
Броецъ	500
Оцѣнитель или химикъ-оцѣнитель при митница	3.000
Магазинеръ при митница	3.000
Помощникъ-магазинеръ при митница	2.000
Секретарь при I, II и III-класна митница	2.000
„ „ другитѣ митници	1.000
Подсекретарь при митница	1.000
Вѣсовчикъ при митница	300
Старши митнически стражарь	300
Началникъ на митарственъ пунктъ	1.000
Митарственъ чиновникъ при експреса	1.000
Акцизенъ началникъ	2.000
Помощникъ на акцизенъ началникъ	1.000
Акцизенъ агентъ	1.000
Старши акцизенъ стражарь	1.000
Магазинеръ при централенъ тютюневъ складъ	2.000
Контрольоръ или помощникъ контрольоръ при тютюнева, спиртна, пивоварна или захарна фабрика	300
Контрольоръ при фабрика за изготовление цигарени книги и гилзи или кибритъ	300
Надзиратель на държавенъ складъ по държавнитѣ привилегии	5.000
Регистраторъ-счетоводитель при Върховната смѣтна палата	2.000
Управитель на Българската народна банка	40.000
Касиеръ при сѫщата банка	50.000
Помощникъ-касиеръ при сѫщата банка	10.000
Книговодитель за цѣнитѣ книжа при сѫщата банка	10.000
Помощникъ на сѫщия книговодитель	5.000
Директоръ на банковъ клонъ	25.000
Касиеръ при „ „	20.000
Контрольоръ при банковъ клонъ	10.000
Помощникъ-касиеръ при банковъ клонъ	5.000
Агентъ на банкова агентура	10.000
Касиеръ при банкова агентура	10.000
Счетоводитель при банкова агентура	5.000
Счетоводитель при Народното събрание	5.000
Економъ „ „ „	1.000
Библиотекарь „ „ „	1.000
II. По вѣдомството на Министерството на търговията и земледѣлието.	
Счетоводитель при министерството	2.000
Помощникъ на сѫщия счетоводитель	500
Економъ при министерството	1.000
Счетоводитель на фондоветѣ при министерството	2.000
Помощникъ на сѫщия счетоводитель	500
Заведующъ фонда за епизоотиитѣ	2.000
Директоръ на Българския търгов.-промишленъ музей	2.000
Счетоводитель при сѫщия музей	1.000
Секретарь-счетоводитель при търговска гимназия	1.000
Директоръ на срѣдно земледѣлско училище	2.000
Економъ-счетоводитель при такова училище	1.000
Магазинеръ при такова училище	1.000
Управитель на низше земледѣлско училище	1.500
Управитель на държавенъ разсадникъ	1.500
Надзиратель при държавенъ разсадникъ	500
Управитель на образцова бубарница	1.000
Управитель на земледѣл. изпитателна станция	1.500
Директоръ на конезаводъ и държавенъ складъ за жрѣбци	2.000
Економъ-счетоводитель при конезаводъ и държавенъ складъ за жрѣбци	1.000
Ржководитель на полскитѣ работи при държавенъ складъ за жрѣбци	1.000
Лѣсничей	2.000
Горски стражарь, натоваренъ съ събиране приходитѣ отъ горитѣ	300
Дѣловодитель при санитарно-ветерин. станция	500
Главенъ майсторъ (управитель) на държавна образцова занаятчийска работилница	1.000
Директоръ на държавната мина „Перникъ“	5.000
Касиеръ при сѫщата мина	5.000
Помощникъ на сѫщия касиеръ	500
Счетоводитель-дѣловодитель при сѫщата мина	2.000
Помощникъ на сѫщия счетоводитель	500
Магазинеръ-експедиторъ при сѫщата мина	2.000
Помощникъ на сѫщия магазинеръ	500
Кантарджия при държавна мина	300
Фелдшеръ-аптекарь при държавна мина	500
Заведующъ държавната мина „Бобовъ-Долъ“	1.000
Економъ-счетоводитель при Дирекцията на статистиката	2.000
Библиотекарь при сѫщата дирекция	1.000
Магазинеръ „ „ „	1.000

Наименование на длъжноститѣ	Размѣрътъ на гаранцията
Директоръ на Държавната печатница	5.000
Факторъ при „ „	2.000
Счетоводитель-касиеръ при сѫщата печатница	2.000
Магазинеръ-икономъ „ „ „	2.000
Експедиторъ при сѫщата печатница	1.000
Администраторъ на „Държавенъ вѣстникъ“	1.000
Чиновникъ по продажба на закони, правилници и други държавни издания при Държавната печатница	1.000
Началникъ на отдѣление при сѫщата печатница	1.000
Началникъ на депото „ „ „	1.000
III. По вѣдомството на Министерството на вѫтрѣшнитѣ работи.	
Счетоводитель при министерството	2.000
Помощникъ-счетоводитель при министерството	500
Секретарь при окржжно управление	1.000
Секретарь при околийско „	1.000
Секретарь при Столичното градоначалство	1.000
Паспортенъ-полицейски приставъ	300
Надзиратель на Александров. болница въ София	2.000
Аптекарь при „ „ „ „	2.000
Надзиратель на I кл. болница	1.500
„ „ II „ „	1.000
Фелдшеръ-надзиратель при III кл. болница	500
Аптекарь при I кл. болница	1.000
„ „ II „ „	500
Помощникъ-аптекарь при III кл. болница и при държавна амбулатория	500
Надзиратель на Майчинъ домъ	1.000
Аптекарь при Майчинъ домъ	500
Надзиратель на Ловчанската психиатрическа болница	1.500
Аптекарь при Ловчанската психиатрич. болница	1.000
Икономъ при болницата „Евлогий Георгиевъ“ въ Цариградъ	1.500
Аптекарь при болницата „Евлогий Георгиевъ“ въ Цариградъ	1.000
Домакинъ на санаториума въ Троянъ	1.000
Надзиратели на пріютитѣ въ Карлуково и Петро-Павлово	1.000
Пом.-надзиратель на морския санаториумъ	500
Счетоводитель при Бактериологическия институтъ	1.000
Ветеринаренъ фелдшеръ при противо-чумения институтъ	500
IV. По вѣдомството на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията.	
Счетоводитель при министерството	2.000
Помощникъ-счетоводитель при министерството	500
Икономъ при министерството	1.000
II ст. прѣводачъ при министерството	1.000
Канцлеръ при Княжеското дипломатическо агентство въ Цариградъ	2.000
II секретарь при Княжеското дипломатическо агентство въ Виена	1.000
II секретари при Княжескитѣ дипломатически агентства въ Петербургъ, Парижъ, Лондонъ, Берлинъ и Римъ	500
II секретарь при Дипломатическото агентство въ Букурещъ	2.000
I секретарь при Дипломатическото агентство въ Бѣлградъ	1.000
I секретарь при Дипломатическото агентство въ Атина	500
Секретари при търговскитѣ агентства въ Солунъ, Битоля, Скопие и Одринъ	1.000
Чиновникъ при Търговското агентство въ Сѣресъ	1.000
„ „ „ „ „ Одеса	1.000
„ „ „ „ „ Будапеща	1.000
Касиеръ при епархиаленъ духовенъ съвѣтъ	1.000
Мюфтия	500
Мюфтийски намѣстникъ	500
V. По вѣдомството на Министерството на народното просвѣщение.	
Счетоводитель при министерството	2.000
Помощникъ-счетоводитель при министерството	500
Квесторъ въ университета	5.000
Секретарь-отчетникъ при гимназия или педагогическо училище	1.000
Секретарь при училищна инспекция	500
Секретарь-счетоводитель при Рисувал. училище	1.000
Архиваръ-счетоводитель при Софийската народна библиотека	1.000
Секретарь-счетоводитель при Народния музей	1.000
VI. По вѣдомството на Министерството на правосѫдието.	
Счетоводитель при министерството	2.000
Пом.-счетоводитель при министерството	500
Секретарь при Касацията	300
Секретарь при апелативно сѫдилище	500
Секретарь при I ст. окржжно сѫдилище	1.000
„ „ II „ „ „	500
Подсекретарь, заведующъ паричната часть, при отдѣление отъ окржженъ сѫдъ	300
Нотариусъ при I ст. окржженъ сѫдилище	5.000
Нотариусъ при II ст. окржженъ сѫдилище	3.000
Сѫдебенъ слѣдователь	1.000
Сѫд. приставъ на I ст. изпълнит. участъкъ	5.000
„ „ „ II „ „ „	4.000
„ „ „ III „ „ „	3.000
Секретарь при мирово сѫдилище	300
Директоръ на I ст. окржженъ затворъ	2.000
„ „ II „ „ „	1.500
„ „ III „ „ „	1.000
Заведующъ клонъ отъ окржженъ затворъ	500
VII. По вѣдомството на Министерството на общественитѣ сгради и пр.	
Началникъ на счетното отдѣление при Главната дирекция на пощитѣ и телеграфитѣ	3.000
Началникъ на склада при сѫщата дирекция	1.000
Началникъ на Софийската централна поща	5.000
Началникъ на I ст. телег.-пощенска станция	5.000
„ „ II „ „ „	3.000
„ „ III и IV ст. т.-пощенска станция	2.000
„ „ V ст. телег.-пощенска станция	1.000
„ „ подвижно писалище	1.000
„ „ VI, VII, VIII и IX ст. т.-п. ст.	500
Подначалникъ при централната поща въ София	2.000
„ „ I ст. тел.-пощенска станция	2.000
„ „ II и III-о ст. т.-пощ. „	1.000
Приемачъ при I, II, III, IV и V ст. т.-п. „	1.000
„ „ VI ст. телег.-пощенска „	500
Сортировачъ при I, II, III, IV и V ст. телег.-пощенска станция	1.000

Наименование на длъжноститѣ	Размѣрътъ на гаранцията
Сортировачъ при VI и VII ст. т.-п. станция	500
Куриеръ при подвижно писалище	1.000
Ревизоръ на телеграфни линии	1.000
Пощалионъ	500
Раздавачъ при телег.-пощенска станция	300
Селски куриеръ	300
Счетоводитель при министерството	2.000
Помощникъ-счетоводитель при министерството	500
Икономъ-магазинеръ при министерството	1.000
Счетоводитель при дирекцията на желѣзницитѣ	2.000
Пом.-счетовод. „ „ „ „	500
Икономъ „ „ „ „	1.000
Ликвидаторъ „ „ „ „	2.000
Началникъ на I ст. желѣзно-пѫтна станция	5.000
„ „ II „ „ „	4.000
„ „ III „ „ „	3.000
„ „ IV „ „ „	2.000
„ „ V „ „ „	1.000
„ „ VI „ „ „	500
„ „ спирка Русе	2.000
Чиновникъ по стокитѣ при ж.-пѫтна станция	1.000
Началникъ на ж.-п. влагалище за стокитѣ	5.000
Касиеръ при ж.-п. влагалище за стокитѣ	5.000
Прѣсмѣтачъ при „ „ „ „	1.000
Касиеръ при ж.-п. станция	2.000
Чиновникъ по билетитѣ при Соф. ж.-п. станция	2.000
Началникъ на ж.-п. тракция и работилница	1.000
Началникъ на ж.-п. депо: въ София	1.000
Началникъ на ж.-п. депо: другадѣ	500
Заведующъ вагонната и водоснабдителна служба въ София	1.000
Ревизоръ на вагонитѣ	500
Чиновникъ-платецъ при ж.-п. тракция и работилница	2.000
Началникъ на ж.-п. магазия въ София	8.000
Началникъ на ж.-п. магазия другадѣ	2.000
Пом. на нач. на ж.-п. магазия въ София	2.000
Дѣловодитель-касиеръ при пристанищнитѣ управления въ Бургазъ и Варна	2.000
VIII. По вѣдомството на Министерството на войната.	
Ковчежникъ при министерството	40.000

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Г-нъ Йоновъ има думата.

Ю. Йоновъ: Г-да народни прѣдставители! Не ще съмнѣние, че единъ новъ законъ за гаранциитѣ на чиновницитѣ трѣбваше да бѫде внесенъ, защото всички чиновници, които се занимаватъ съ държавни суми, трѣбва да прѣдставляватъ гаранции. Законопроектътъ, обаче, който е внесенъ сега отъ г. Министра на финанситѣ, има нѣкои погрѣшки, които не вѣрвамъ да бѫдатъ умишлени. Вземете, напр., чл. 7, който разпорежда, какво трѣбва да се взема за гаранция. Тамъ се прѣдвиждатъ облигациитѣ отъ държавнитѣ заеми и отъ заема на Софийската община, а между тѣхъ фигуриратъ и акциитѣ на осигурителнитѣ дружества. Акциитѣ на осигурителното дружество „Балканъ“ — е казано въ законопроекта — трѣбва да се приематъ за залози по номиналната имъ стойность, която е 50 л — тя е 100 л., но 50 сѫ внесени — слѣдователно, държавата ги приема за 50 л ; но за дружеството „България“ не е така. Извѣстно е, че дружеството „България“ е внесло 100 л., а въ законопроекта се прѣдвижда, че акциитѣ му трѣбва да се взематъ само за 80 л. Защо става това? Ако акциитѣ на едното дружество трѣбва да се приематъ съ $^1/_5$ намаление, съ сѫщото намаление трѣбва да се приематъ и акциитѣ на другото дружество. Сѫщото нѣщо става и съ акциитѣ на параходното дружество въ гр. Варна. Менѣ ми се струва, че както за едното осигурително дружество, така и за другото, г. Министърътъ на финанситѣ ще бѫде така добъръ да се съгласи, че тѣ трѣбва да бѫдатъ изоставени засега поне, да не бързаме съ закона, докогато г. Министърътъ на търговията и земледѣлието внесе единъ законъ, който да урегулира правата на всички тия застрахователни дружества, както наши, така и външни, защото ние виждаме дружеството „Ню-Йоркъ“, за което печатътъ повдигна такава голѣма гюрултия, и не знамъ каква е гаранцията, че утрѣ и тия наши дружества нѣма да дойдатъ до това положение. Сега азъ не виждамъ каква е по-голѣма гаранцията за Министерството на финанситѣ върху едното дружество и върху другото. Съ какво дружество „Балканъ“ стои по-горѣ, та неговитѣ акции да струватъ повече отколкото тия на дружество „България“ ?

В. Нейчовъ: То е народняшко.

Ю. Йоновъ: Сега, нито въ едното, г-нъ Нейчовъ, нито въ другото имамъ акции, но понеже дружеството „България“, което е съставено много порано отъ дружеството „Балканъ“, досега не е направило нищо, съ което да ощети интереситѣ на своитѣ клиенти, азъ мисля, че ние нѣмаме право на едното да даваме по-голѣми привилегии, а пъкъ на другото да ги отнемаме; съ една рѣчь, да идемъ съ законъ пакъ да утвърдимъ, че акциитѣ на дружеството „Балканъ“ стоятъ по-високо отъ тѣзи на дружеството „България“. Казано е и по-рано въ закона, който се вотира, ако се не лъжа, въ 1898 г. и съ който се дадоха привилегии на дружеството „Балканъ“, че съ акциитѣ, съ сумитѣ, които сѫ събрани, ще трѣбва да се вематъ държавни облигации, които ще трѣбва да бѫдатъ внесени като гаранция въ Българската народна банка. Да-ли това е така или не, не мога да кажа, защото не съмъ ходилъ да направя справка. Не ще съмнѣние, този законопроектъ,

слѣдъ като отиде въ комисията, и докогато дойде на второ и трето четене, азъ ще мога да събера тия свѣдѣния, и тогава ще кажа своята дума. Така щото, по чл. 7, както казахъ, ще моля комисията по Министерството на финанситѣ да има прѣдъ видъ именно тази несправедливость, която се отнася между едното дружество и другото.

Освѣнъ това, г-да народни прѣдставители, по въпроса за начина, по който трѣбва да се освобождаватъ гаранциитѣ на чиновницитѣ, тоже има една несправедливость. Сега вече се прѣдвижда за всѣки чиновникъ да има гаранция. Бѫдете увѣрени, че колкото и добъръ, колкото почтенъ и честенъ човѣкъ да бѫде този чиновникъ, не ще може да намѣри гаранция само по тази причина, защото тя не ще може да бѫде освободена скоро. Повечето отъ васъ знаятъ, че е имало такива случаи. Въ 1894 г. единъ нещастникъ, Иванъ Влаховъ, отъ с. Малорадъ, е станалъ гарантинъ на единъ бирникъ и отъ 1894 г. до днесъ той не може да освободи гаранцията си, и даже когато се яви и каже: „бе джанъмъ, съ колко е неиздълженъ този бирникъ? — съ 250 л.; на ви паритѣ и освободете имота ми, защото касата ми продава имота и азъ, казва, не мога да уредя смѣтката си прѣдъ земледѣлческата каса, защото има наложенъ запоръ; ето ви 250 л., внасямъ ги като депозитъ, и когато установите, че е виноватъ бирникътъ, вземете моитѣ пари“ — и при все това пакъ не може да освободи гаранцията си. Министерството на финанситѣ прави разпореждане всѣка година да отиде финансовиятъ инспекторъ да направи надлежната ревизия и въ послѣдно врѣме бѣше натоварило Плѣвенския финансовъ инспекторъ да направи надлежната справка, и той казва: понеже съмъ натоваренъ съ контролиране дѣлата на бирницитѣ отъ Плѣвенска, Ловчанска и Тетевенска околии, като свърша съ тѣхъ, тогава ще отида въ Рахово. Една година става вече и не ги е свършилъ. И азъ не го обвинявамъ, защото да разгледашъ смѣткитѣ на 50 души бирници, това не може да стане въ три дена. Така щото, и въ този случай не можемъ да приемемъ така тази забѣлѣжка, както е внесена въ законопроекта, защото рискуватъ всички чиновници да не могатъ да намѣрятъ гаранция само затуй, защото, когато единъ день поискатъ да я освободятъ, не ще могатъ да я освободятъ.

Освѣнъ това въ чл. 18 е казано за гаранциитѣ на длъжностнитѣ лица, че ако нѣкои отъ чиновницитѣ биха злоупотрѣбили или погрѣшно биха ощетили хазната, дава се право на хазната да вземе тази сума отъ залога, билъ той въ имотъ или въ акции; но когато, казва, тази сума надминава повече, окржжниятъ сждъ издава изпълнителенъ листъ, и тази сума се събира отъ самото лице. Менѣ ми се струва, че въ случая ще се съгласи и г. Министърътъ на финанситѣ, че трѣбва да се каже: при всѣки случай първиятъ пѫть дръжавата трѣбва да посегне върху самото лице и, ако то нѣма нищо, не ще съмнѣние, гаранцията на гарантитѣ е въ рѫцѣтѣ на дръжавата. Но има много длъжностни лица, които иматъ положение и злоупотрѣбяватъ по единъ или другъ начинъ своитѣ гаранти; веднага дръжавата отива и продава пепелта на гарантитѣ, и казватъ: ей го сега, иди го сѫди! — Бе джанъмъ, азъ съмъ искалъ да направя добро, не е ли грѣхота, че дръжавата отива да ми продава кѫщата! Вие сте дръжава, моитѣ имоти сѫ заложени у васъ, вземете мѣрки да екзекутирате него, и колкото не достига, азъ ще ви го дамъ.

Така щото, г-да народни прѣдставители, азъ ще моля, както комисията, която ще разгледа този законопроектъ, така и г. Министра на финанситѣ да се съгласятъ, щото тѣзи забѣлѣжки да станатъ въ законопроекта, за да могатъ и чиновницитѣ за въ бѫдѫще, които ще търсятъ гаранции, да ги намиратъ, защото и гарантитѣ ще знаятъ, че при първо поискване на своитѣ гаранции, слѣдъ като излѣзе чиновникътъ честенъ, ще имъ се освобождаватъ. Казано е още: слѣдъ като се произнесе Върховната смѣтна палата. Вие знаете, г-да народни прѣдставители, че Върховната смѣтна палата, колкото и да иска по-скоро да ги освобождава, пакъ не може. Отъ 15 години стоятъ неразгледани смѣткитѣ на чиновници, и не е виновата Смѣтната палата, защото нѣма възможность — персоналътъ ѝ е малъкъ. Тъй щото въ случая трѣбва да се каже изрично: гарантинътъ, ако въ извѣстно врѣме, до 6 мѣсеца или 1 година, не му се освободи гаранцията, да знае какво ще става съ него. Въ такъвъ случай да остава отговорностьта върху лицето, което заема извѣстна държавна служба, но не и върху този нещастенъ човѣкъ, който е ималъ нещастието да бѫде гарантинъ.

Прѣдседателствующъ Д. Петковъ: Има думата г. Министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Л. Паяковъ: Г-да народни прѣдставители! По първата бѣлѣжка, която се направи отъ г. Йонова по внесения законопроектъ за гаранциитѣ на чиновницитѣ, относително облигациитѣ на дружествата „Балканъ“ и „България“, за които се говори въ чл. 7, има да кажа, че ние сме поставили въ законопроекта такива постановления, които да сѫ съгласни съ законоположенията, взети отъ Народното събрание на врѣмето си. Какъ ще се приематъ облигациитѣ на дружеството „Балканъ“, рѣшено е още въ 1898 г. чрѣзъ законодателно рѣшение, и докато е въ сила това рѣшение, ние не можехме да поставимъ друго въ законопроекта. Разсѫжденията, които направи сега г. Йоновъ, могатъ да се вематъ въ съображение и въ комисията да станатъ измѣнения, и ако се мисли, че трѣбва такива да станатъ, тогазъ редакцията подлежи на измѣнение. Но да се отлага тоя законопроектъ, докогато г. Министърътъ на търговията и земледѣлието внесе законъ за урегулиране правата на

всички застрахователни дружества, наши и външни, не мога да се съглася. Той трѣбва да се приеме по принципъ и да отиде по своя редъ въ комисията; а пъкъ ако г. Министърътъ на търговията и земледѣлието иска да измѣня законоположенията по привилегиитѣ на застрахователнитѣ дружества, той пакъ може да го направи. Азъ мисля, че колкото засѣга законопроектътъ тоя въпросъ може да се уреди въ комисията.

Касателно освобождаването на гаранциитѣ то е въпросъ свързанъ съ самия законъ за отчетностьта по бюджета и закона за Върховната смѣтна палата; тъй че, азъ нѣмамъ нищо, ако въ комисиита се намѣри начинъ, който да ускорява повръщането на гаранциитѣ. Въ законопроекта, който се готви за Върховната смѣтна палата, може да се прѣдвидятъ и за този случай нѣкои наредби.

Третата бѣлѣжка на г. Йонова, че държавата не трѣбвало да посѣга най-напрѣдъ на гаранциитѣ и тогава да отива да търси лицата, азъ не мога да приема. Гаранцията, дадена на държавата, има специално назначение, а всѣки прѣдметъ, който има специално назначение, трѣбва да се употрѣби за своята цѣль. Държавата търси оня начинъ на събиране на вземанията си, който е най-бързъ; тя не може да държи смѣтка за отдѣлнитѣ интереси на частни лица, когато се касае за интереситѣ на държавата.

Азъ ще моля да се приеме законопроектътъ по принципъ, слѣдъ като се направятъ, разбира се, нѣкои бѣлѣжки, които могатъ да бѫдатъ разгледани по-обстоятелствено отъ самата комисия. Въ комисията могатъ да се внесатъ нѣкои измѣнения и допълнения отъ личнитѣ наблюдения на г. г. народнитѣ прѣдставители, или пъкъ може да се съгласятъ, слѣдъ като получатъ по-голѣми освѣтления, да приематъ безъ измѣнение законопроекта.

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Има думата г. Дограмаджиевъ.

Х. Дограмаджиевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ ще бѫда много кратъкъ, защото, по начало, вѣрвамъ всѣки отъ насъ ще се съгласи, че законопроектътъ за гаранциитѣ на чиновницитѣ е добъръ, защото иде да уреди една материя, която е била по-рано уредена, но по причина на новитѣ условия и врѣмето трѣбва да се измѣни. Азъ имамъ да направя само една бѣлѣжка по отношение чл. 2 и чл. 24 отъ законопроекта, защото виждамъ, че въ законопроекта се прокарва единъ принципъ, който противорѣчи на другъ законъ.

Министъръ Л. Паяковъ: Кои?

Х. Дограмаджиевъ: Чл. 2 и чл. 24. Споредъ чл. 2, гаранциитѣ, които прѣдставляватъ чиновницитѣ, служатъ за обезпечение на вземанията на съкровището, произходящи отъ налаганитѣ на тия лица парични наказания, или отъ оказалитѣ се дефицити, злоупотрѣбления, изгубвания или откраднания на повѣренитѣ имъ суми и материали, като се има прѣдъ видъ наредбата на чл. 53 отъ закона за отчетностьта по бюджета. Принципъ е, че за углавнитѣ прѣстѫпления: кражби, злоупотрѣбления, и пр. отговаря самото лице, което е извършило прѣстѫплението; то прѣтърпѣва и наказанието. За врѣди и загуби могатъ да отговарятъ и други лица. Този принципъ е положенъ въ чл. 10 отъ углавното сѫдопроизводство. Тукъ виждамъ едно отмѣнение на тоя принципъ. Защо? Азъ съглеждамъ, че това е обяснението въ чл. 24, че ако наказанието е парична глоба, и тя ще се събира отъ гарантина. Значи, гарантинътъ не отговаря само за врѣдитѣ и загубитѣ, които ще извърши чиновникътъ, който е отчетникъ прѣдъ Върховната смѣтна палата, или прѣдъ своето прѣмо учрѣждение, но и за наказанията, които ще се налагатъ въ видъ на глоба на чиновницитѣ. Азъ мисля, че тоя принципъ трѣбва да се прѣмахне, защото ще се съгласите съ мене, че гарантинътъ не може да прѣнесе едно наказание зарадъ чиновника, въпрѣки наказателния законъ. Разбирамъ да отговаря за врѣдитѣ и загубитѣ, но да отговаря и за паричнитѣ глоби, азъ мисля, че не е право, защото се измѣнява чл. 10 отъ общото углавно сѫдопроизводство. Тукъ не се обяснява за дисциплинарни или наказателни случаи, което е сѐ едно, но чиновницитѣ получаватъ заплати и тѣзи глоби трѣбва да се събиратъ отъ заплатитѣ имъ. А пъкъ както виждате, принципътъ, прокаранъ въ чл. 2 и чл. 24, нарушава чл. 10 отъ общото углавно сѫдопроизводство и затова трѣбва да туримъ въ съгласие и тѣзи членове съ членоветѣ отъ другитѣ закони. За врѣдитѣ и загубитѣ съмъ съгласенъ, но за наказанията не съмъ съгласенъ. За дисциплинарнитѣ наказания или за други глоби наложени, лицата, на които сѫ наложени, сами трѣбва да си ги платятъ, а не гарантитѣ имъ. И дѣйствително не могатъ гарантитѣ да отговарятъ за прѣстѫпленията на други лица, освѣнъ за врѣди и загуби, а пъкъ споредъ чл. 13 отъ наказателния законъ глобитѣ, наложени въ видъ на наказания, се прѣтърпѣватъ отъ самитѣ чиновници и за тѣхъ не може да има гаранция.

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Г-нъ Вълко Нейчовъ има думата.

В. Нейчовъ: Г-да! Азъ ще ограничa моята слаба дума върху една сѫществена забѣлѣжка.

Най-напрѣдъ, безспорно е, че ако има мѣсто да се изпраща единъ законопроектъ въ комисия за едно тщателно изучване, то е сегашниятъ случай — този законопроектъ трѣбва непрѣмѣнно да отиде въ комисията за едно тщателно изучване. Но има мѣсто, мисля, да се направи една забѣлѣжка по чл. 19. Въ този членъ е употрѣбена думата „злоупотрѣбление“; обаче думата „злоупотрѣбление“ имплицира необходимо и идеята на углавно прѣслѣдване. Углавното прѣслѣдване, като е съчетано съ мѫчнотии, съ усложнения, които, додѣто се изчерпи всичката

углавна процедура, може би, единъ гарантинъ да се намѣри въ мѫчнотии — когато е употрѣбена гаранцията срѣщу единъ безнадеженъ чиновникъ, на когото едно лице е станало гарантинъ — да чака двѣ, три и петь години, да може да оттегли своята гаранция, за да се ползува съ имота или паритѣ си, както забѣлѣжи почтениятъ нашъ другарь г. Юрданъ Йоновъ; та има мѣсто тукъ, слѣдъ думата „злоупотрѣбление“ да се прибави: „неумишлено опущение“. Доказва се, че единъ чиновникъ събира една сума пари, държавна или общинска, и като нѣма дѣка да ги чува на друго мѣсто, чува ги у дома си въ сандъка, при своитѣ собствени пари, та небрѣжи да ги внесе на надлежното мѣсто; въ такъвъ случай, ако нѣма умишленость, нѣма мѣсто, защо да не може веднага гарантинътъ да си освободи гаранцията, ако той каже: колкото пари не е внесълъ този чиновникъ, на, ето паритѣ. Азъ мисля, г-да, че има мѣсто тукъ слѣдъ думата „злоупотрѣбление“ да се притури терминътъ „неумишлено опущение“. Тогава, то се знае, ще остане на оцѣнението на компетентнитѣ власти, да кажатъ, да-ли има неумишлено опущение или злоупотрѣбление. Ако нѣма злоупотрѣбление, а има само неумишлено опущение, едно небрѣжение, нѣма защо на сѫщата минута, когато се констатира тази небрѣжность отъ страна на чиновника и има възможность да бѫде изправенъ, да не може гарантинътъ да си освободи гаранцията.

Мисля, че комисията, като прѣгледа този законъ, ще вземе въ внимание тази бѣлѣжка и ще намѣри условия на задоволително взискание на народната пара, за да бѫде тя гарантирана противъ всѣкакви грабежи отъ такива чиновници.

Прѣдседателствующъ Д. Петковъ: Г-нъ Д-ръ Даневъ има думата.

Д-ръ С. Даневъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ ще направя нѣколко бѣлѣжки по проекта. Проектътъ прѣдвижда петь вида гаранции, между които и личното поржчителство. Но това лично поржчителство се прилага ограничително, само за по-голѣмитѣ гаранции. Менѣ ми се чини, че това не е право. Ако държавата мисли, че личното поржчителство за нея е достатъчно, тя трѣбва да го приема безразлично за всички чиновници. Защото, ако чиновницитѣ, които сѫ длъжни по закона да дадатъ по-голѣма гаранция, се намѣрватъ въ мѫчно положение да прѣдставятъ гаранция, та имъ се прави едно улеснение, като имъ се дава възможность да прѣдставятъ половината отъ гаранцията въ лично поржчителство, то въ сѫщото положение се намиратъ и по-дребнитѣ чиновници, които не разполагатъ съ срѣдства. Отъ двѣтѣ едно: или личното поржчителство трѣбва да прѣмахнете, или, ако г. Министърътъ на финанситѣ мисли, че то може да се приеме, безъ да се увреждатъ интереситѣ на хазната, би трѣбвало да се приложи то къмъ всички чиновници изобщо.

Втората бѣлѣжка се отнася до чл. 24, който регулира една материя много деликатна. Чл. 24 казва, че неиздължениятъ отчетникъ, или който е глоби, може да бѫде заставенъ съ една покана отъ Министерството на финанситѣ да внесе сумата, съ която е останалъ неиздълженъ, или глобата, която му е наложена. Ако е рѣчьта за чиновници, които сѫ отчетници прѣдъ Смѣтната палата, въпросътъ е доста опростотворенъ и можемъ да имаме пълна гаранция, че Смѣтната палата ще прѣгледа тщателно книжата и ще се установи на една цифра само тогава, когато лицето излѣзе неиздължено. Но понеже има чиновници, които не сѫ отчетници прѣдъ Смѣтната палата, азъ искамъ да зная, по какъвъ начинъ ще се събира неиздължената отъ тѣхъ сума. Чл. 24 като че иска да задължи сѫдилищата да издаватъ изпълнителни листове въ полза на хазната, на основание онѣзи постановления, които въ всѣки единъ случай ще бѫдатъ издавани отъ надлежната административна власть — Смѣтната палата или нѣкое друго учрѣждение. Ако смисъльта е такава, азъ намирамъ, че трѣбва малко да се замислимъ, прѣди да приемемъ, щото постановленията, издавани отъ административнитѣ власти, могатъ да бѫдатъ облѣчени въ изпълнителни листове. Въ много случаи ще бѫде желателно да имаме една допълнителна гаранция, каквато ще прѣдставляватъ нашитѣ сѫдилища съ разглеждането на дѣлото изцѣло. Въ всѣки случай, чини ми се, че въ комисията можемъ да се спремъ върху текста на чл. 24, защото ми се вижда, че не е щастливо редактиранъ.

Г-да народни прѣдставители! Азъ взехъ думата въ сѫщность не да направя тия двѣ бѣлѣжки, а двѣ други, които сѫ свързани съ законопроекта Първата е, че за да може да функционира този законъ, да се прилага по начинъ, щото да се не накърняватъ ничии интереси, обязателно нужно ще бѫде да се увеличи съставътъ на Смѣтната палата, защото само тогава Смѣтната палата ще може наврѣме да дава своитѣ мнѣния и заключения по смѣткитѣ на разнитѣ чиновници и отчетници.

Втората бѣлѣжка, която искахъ да направя, е, че ако цѣлта на закона за гаранциитѣ на чиновницитѣ е да гарантиратъ държавата, въ моитѣ очи по-цѣнна е друга една гаранция, и тя е гаранцията, която ще ни даде единъ добъръ законъ за чиновницитѣ. Ако уредимъ службата на чиновницитѣ, а може би повишимъ тѣхнитѣ заплати и ги осигуримъ, та по този начинъ да се отдадатъ всецѣло на своята служба, чини ми се, че въ тѣхното лице ще имаме органи, които много по-добрѣ ще защищаватъ интереситѣ на хазната, отколкото сега. Понеже виждамъ, че г. Министърътъ на финанситѣ се интересува отъ въпроса за гаранциитѣ на чиновницитѣ, азъ се ползувамъ отъ случая да поканя колега му на Вѫтрѣшнитѣ работи да изпълни своето задължение и да внесе закона за чиновницитѣ.

Прѣдсѣдатєлствующъ Д. Петковъ: Г-нъ Министърътъ на вѫтрѣшнитѣ работи има думата.

Министъръ Д. Петковъ: Г-да народни прѣдставители! Взимамъ думата и азъ да кажа нѣщо по този законъ. Законътъ за чиновницитѣ е готовъ и ако не го споменахме този пѫть въ тронната рѣчь, то е защото е внесенъ още миналата година; но имаме още една малка спънка въ Министерския съвѣтъ по въпроса за щатоветѣ. Ако е работа да го внесемъ така, то е много лесна работа, но щатоветѣ е най-важната работа, която съставлява нераздѣлна часть отъ закона за чиновницитѣ — тамъ трѣбва да се класифициратъ чиновницитѣ. Въ всѣки случай, мислимъ да го внесемъ въ тази сесия. Азъ не бързамъ съ него, за да не ме обвините и да кажете, че внасямъ законъ за чиновницитѣ, за да гарантирамъ ония чиновници, които съмъ назначилъ азъ.

Що се касае до чл. 24, азъ напълно съмъ съгласенъ съ г. Д-ръ Данева и ще обърна вниманието на юриститѣ въ комисията върху него. Азъ не ща да влизамъ въ подробности, но ако оставимъ сѫдилищата да се основаватъ на онѣзи документи, които ще изнесе извѣстно учрѣждение, било Смѣтната палата или друго нѣкое учрѣждение, и само върху тѣхъ сѫдътъ да гради опрѣдѣлението си или рѣшението си, сигурно ще попаднемъ въ една погрѣшка, защото ще дойде нѣкой пѫть да се издадатъ такива рѣшения, които ще бѫдатъ явно несправедливи. Азъ зная това нѣщо отъ опитъ. Благодарение, че сѫществува Касация, която го оправи, инакъ азъ щѣхъ да плащамъ 84.000 л. за градския съвѣтъ. Винаги ще се намѣрятъ чиновници партизани, малко недобросъвѣстни, при всѣко правителство и когато докладватъ извѣстни книжа върху дѣлото на нѣкой чиновникъ, нѣкой пѫть даже да умълчаватъ извѣстни факти, които могатъ да оправдаятъ чиновника. Такъвъ случай имаше съ мене. Едно рѣшение на градския съвѣтъ бѣше нарочно неспоменато въ постановлението на Смѣтната палата, а слѣдъ туй и Касацията издаде рѣшение и ме осѫди да платя 84.000 л., и понеже азъ знаехъ, че има такова рѣшение, направихъ наново заявление до Смѣтната палата, посочихъ на книгата, прошнурована, отъ 1892 г., и казахъ, че туй рѣшение сѫществува и тѣ го намѣриха и отмѣниха рѣшението си. Прѣдставете си нѣкой човѣкъ, както има хора обикновено, не може да помни какво е ставало и, ако само върху рѣшенията на учрѣжденията се основава сѫдътъ, той ще трѣбва да плаща на хакъ-ерине работи, които сѫ уредени. Ето защо азъ обърнахъ вниманието на това. Въ комисията има хора най-послѣ юристи, пъкъ има и други хора, които могатъ да се поканятъ, за да се намѣри една редакция на този членъ и да не остане така, а сѫдилищата да издаватъ рѣшенията си слѣдъ провѣрка. Истина е, че и тѣ сѫ хора, и тѣ сѫ отъ кръвь и нерви, и между тѣхъ може да има хора партизани, но като отъ сѫдии сѣ можемъ да очакваме отъ тѣхъ, че ще издаватъ по-справедливи рѣшения. При разискването дѣлото на единъ чиновникъ нека се остави послѣдната дума на сѫдилището, а не само на основание рѣшението отъ едно учрѣждение, било въ Смѣтната палата или другадѣ.

Що се отнася до увеличението на персонала въ Смѣтната палата, г. Даневъ каза, че ще трѣбва да се увеличи персоналътъ въ Смѣтната палата и защото, иначе, не ще може да се постигне това добро желание. По това, както сте видѣли, въ тронната рѣчь ще се внесе законъ за Смѣтната палата и г. Министърътъ на финанситѣ прѣдвижда да се увеличи персоналътъ въ Смѣтната палата. Миналата година го увеличихме съ двама, но пакъ виждаме, че отъ работитѣ, които се развиватъ отъ година на година, Смѣтната палата не е въ състояние да може да ги насмогне. Съ този законъ, обаче, ще видите, че Смѣтната палата се разврѣща малко по-широко и се улеснява.

Прѣдсѣдатєлствующъ Д. Петковъ: Г-нъ Д-ръ Сава Иванчовъ има думата.

Д-ръ С. Иванчовъ: Г-да народни прѣдставители! По принципъ азъ одобрявамъ настоящия законопроектъ за чиновницитѣ и мисля, че при общитѣ разисквания тукъ нѣма какво да се каже нищо отдѣлно, но би трѣбвало да направя общи бѣлѣжки, които могатъ да се вематъ въ внимание при разглеждането на закона въ комисията и да се изправятъ нѣкои недостатъци въ този законъ, както и да се допълнятъ нѣкои негови непълноти.

На първо мѣсто на този законъ азъ не виждамъ да се опрѣдѣля специална гаранция и за онѣзи чиновници-отчетници, които се намиратъ при общинскитѣ учрѣждения. Това не го виждамъ, това липсва. Азъ мисля, че по-хубаво е въ общия законъ да се прѣдвиди и това.

Азъ отивамъ по-нататъкъ и поддържамъ бѣлѣжката, която направи г. Даневъ. При създаването на такъвъ законъ нека се мѫчимъ да бѫде той общъ, да обгръща всички държавни отчетници, за да нѣмаме отчетници, за които да нѣма законъ и на които гаранциитѣ трѣбва да търсимъ въ специални закони. По-добрѣ ще бѫде, като правимъ единъ общъ законъ за чиновницитѣ, да прѣдвидимъ всички гаранции за чиновницитѣ. За това нѣма голѣма мѫчнотия, нѣма освѣнъ да допълнимъ тази таблица, която е на края.

Въ този законъ, набързо прочетенъ отъ мене, забѣлѣзвамъ нѣкои противорѣчия, които би трѣбвало да изправимъ. Тия противорѣчия, за да ги забѣлѣжа, причината бѣше г. Йоновъ, който говори по чл. чл. 5 и 7 отъ закона за гаранциитѣ на чиновнияитѣ. Въ чл 5 ние опрѣдѣляме какви сѫ гаранциитѣ на чиновницитѣ. Тѣ сѫ отъ петь вида. Тамъ се опрѣдѣлятъ видоветѣ за гаранциитѣ на чиновницитѣ. Въ тѣзи петь вида гаранции за чи-

новницитѣ не се прѣдвижда една друга нова гаранция, която виждаме да изпъква въ чл. 7. И пека ми се позволи да кажа, че тази нова гаранция е вмѣстена сигурно слѣдъ като първоначалниятъ проектъ е билъ съставенъ, защото по-нататъкъ, дѣто трѣбва да се говори за тази допълнителна гаранция, въ послѣдующитѣ членове, пакъ се мълчи и нищо не се казва. Моето мнѣние е, че този допълнителенъ видъ гаранция, именно чрѣзъ акциитѣ на разнитѣ дружества у насъ, би трѣбвало да се заличи съвършено, и ето по какви съображения.

Въ чл. 5 ние сме достатъчно широки за различнитѣ гаранции, и правъ бѣше г. Даневъ, който обърна внимание, да-ли ще бѫде полезно и добрѣ въ подобни случаи, за чиновницитѣ, числото на които не е толкова много голѣмо, да приемемъ и гаранцията, прѣдвидена въ буква *д* — личната гаранция. Но прѣдъ видъ на туй, че у насъ малко се намиратъ неангажирани капитали, най-подиръ въ самото начало за да не поставяме въ затруднение много чиновници да не могатъ да си прѣдставятъ гаранцията, бихъ билъ съгласенъ, като транзитоарна мѣрка, да се допусне личното поржчителство. Но ако приемемъ личното поржчителство, то да отиваме по-нататъкъ и да приемаме като гаранции и акциитѣ на разнитѣ дружества, менѣ ми се струва, че съ това ще отидемъ много надалечъ. Най-напрѣдъ, ние отваряме широко вратитѣ на едни искания, на едни съревнования между различнитѣ дружества, които въ единъ общъ законъ не трѣбва да възбуждаме между тѣзи дружества. На края на чл. 7 се казва: „Разрѣшението за приемане въ залогъ за гаранция цѣнни книги става по законодателенъ редъ“; като че искаме съ туй да кажемъ, че може и други дружества да прѣдставятъ заявления до надлежното министерство и да искатъ отъ Народното събрание акциитѣ имъ да се приематъ като гаранция. Ще дойдатъ тогава всички наши дружества — и можемъ ли на едни да откажемъ, а други да приемемъ? Не може по такъвъ единъ начинъ на едни да подбиваме кредита, а на други да го въздигаме; това ще бѫде отъ наша страна несправедливо. За насъ, за държавата, е важно да приемаме онѣзи гаранции, които прѣдставляватъ извѣстна реалность, а акциитѣ на едно дружество, колкото цвѣтущо и да бѫде то, сѣ сж акции на едно търговско дружество, които днесъ могатъ да струватъ много, а утрѣ — нищо, и държавата не трѣбва да ги приема. Г-нъ Министърътъ на финанситѣ ни обясни тази допълнителна гаранция, прѣдвидена въ чл. 7, която въ чл. 5 не сѫществува, съ обстоятелството, че сѫществували нѣкакви други прѣдварителни рѣшения на Народното събрание, съ които извѣстни дружества се провъзгласяватъ за привилегировани. Вие знаете, че тѣзи рѣшения на Народното събрание много пѫти сж повдигали гукъ голѣми спорове и голѣми упреци, и нека ви кажа, че въ нѣкои случаи такива рѣшения за дадени специални привилегии сж туряли въ затруднение и нѣкои обществени и държавни учрѣждения. Напослѣдъкъ въ Софийския градски съвѣтъ имахме такова едно недоразумѣние, да го кажа — въ едно недоумѣние бѣха поставени съвѣтницитѣ въ Софийския градски съвѣтъ. Имахме прѣдложения за застрахуване отъ нѣкои чуждестранни застрахователни дружества при условия много по-добри, отколкото прѣдставенитѣ условия отъ мѣстнитѣ застрахователни дружества. Намъ се каза, че сме длъжни да приемемъ прѣдложението на мѣстнитѣ застрахователни дружества, защото тѣ се ползували съ извѣстни привилегии, одобрени и отъ Народното събрание. Ние намѣрихме единъ изходъ, че туй рѣшение се отнася само за държавни имоти, а не и за общински, и спечелихме. Напослѣдъкъ чухме тукъ и друго нѣщо, което бѣше прѣдметъ на разискване въ нашитѣ вѣстници; вие си припомняте конкуренцията за застраховката на нашия павилионъ въ Лиежкото изложение. Такива рѣшения за привилегии, които се даватъ на специални дружества, докарватъ до резултати, каквито имахме при застраховката на нашия павилионъ въ Лиежкото изложение. Вие знаете тази история, нѣма защо тукъ да я обяснявамъ по-дълго. Зарадъ туй азъ бихъ прѣпоржчалъ на комисията, която ще разглежда този законопроектъ, да изхвърли тази случайно вмъкната нова гаранция, било за дружеството „Балканъ“, било за дружеството „България“, било за кое да е друго дружество, защото по този членъ могатъ и други дружества да се явятъ още въ тази сесия и да искатъ тази привилегия; да се изхвърли, казвамъ, тази привилегия и да се спремъ само на онія гаранции, които сж забѣлѣжени въ чл. 5 отъ законопроекта за гаранциитѣ на чиновницитѣ; тѣ сж повече отъ достатъчни. А че трѣбва тѣ да се изхвърлятъ, това се вижда и отъ послѣдующитѣ разпореждания на този законопроектъ. Ние имаме, напр., чл. 13, въ който се казва: „Гаранцията, размѣрътъ на която не надминава 5.000 л., трѣбва да бѫде само отъ видоветѣ, показани подъ буквитѣ *а*, *б*, *в* и *г* на чл. 5 отъ настоящия законъ, а когато размѣрътъ надминава тая сума — половината ѝ може да бѫде отъ вида показанъ подъ буква *д* на сѫщия членъ.“ Значи, въ чл. 13, дѣто се опрѣдѣля отъ какъвъ видъ трѣбва да бѫдатъ гаранциитѣ, се прѣдвиждатъ само петтѣ вида, прѣдвидени въ чл. 5. Ами кѫдѣ остапаха акциитѣ на „Балканъ“, „България“, или на всички други дружества, които ще се изреждатъ, подиръ тия двѣ дружества, съ специални просби прѣдъ васъ да искатъ и тѣхнитѣ акции да се признаятъ? Вие виждате, че тѣ въ чл. 13 сж изпуснати. Туй ме кара да стоя на мисълта, че тази втора — послѣдна — алинея на чл. 7 е случайно, въ послѣдствие, вмъкната, вѣроятно, защото въ Министерството на финанситѣ сж си помислили, че има такива рѣшения на Народното събрание, споредъ които сж дадени извѣстни привилегии на извѣстни дружества. За да махнемъ тѣзи привилегии, най-хубаво е тукъ на първо мѣсто да поставимъ, че втората часть на чл. 7 трѣбва да се прѣмахне съвършено. Онѣзи привилегии,

които сѫ дадени на тѣзи дружества, за да прѣдставляватъ своитѣ книжа при явяване за участие въ търгове, тѣ сѫ съ специална цѣль; тѣ не сѫ за гаранции на чиновницитѣ; но даже и да бѫдатъ ние трѣбва да ги прѣмахнемъ. Държавата, ако иска гаранция, трѣбва да иска една такава гаранция, която да прѣдставлява извѣстна стойность, извѣстна сериозность и която не се колебае отъ индустриалнитѣ или търговски прѣдприятия на едно или друго дружество. Ние сме много широки, като приемаме петтѣ вида гаранции, включително и личното поржчителство, а това е достатъчно. Пъкъ и да ви кажа, ние малко ще помогнемъ на нашитѣ чиновници; ние познаваме тѣхния контингентъ; тѣ не сѫ такива, които иматъ капитали, вложени въ разни индустриални прѣдприятия; тѣ сѫ хора, които постѫпватъ на служба, за да могатъ оттамъ да си извадятъ хлѣба. И като имъ се дава право да прибѣгватъ до приятелскитѣ услуги на свои по-богати приятели, които да имъ станатъ поржчители, това е прѣдостатъчно.

Съ тази бѣлѣжка азъ свършвамъ, като ще моля да се направятъ онѣзи допълнения, които би трѣбвало да се направятъ, за да се включатъ всички онѣзи чиновници, които сѫ длъжни да даватъ гаранция, безъ да бѫдатъ прѣми, непосрѣдствени отчетници прѣдъ Смѣтната палата.

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Г-нъ Министърътъ на финанситѣ има думата.

Министъръ Л. Паяковъ: Г-да народни прѣдставители! Дѣйствително, бѣлѣжкитѣ, които се направиха отъ г. г. Дограмаджиевъ, Даневъ и Д-ръ Иванчовъ, заслужватъ нашето внимание и това на комисията. Азъ искамъ само, прѣди да кажа нѣщо по тѣзи бѣлѣжки, да допълня съ нѣколко думи мотивитѣ, които сѫ изложени тукъ за внасянето на този законопроектъ. Не ще и дума, че тѣзи мотиви ще могатъ да освѣтлятъ и оправдаятъ отчасти разнитѣ видове гаранции, разнитѣ видове положения въ самия законопроектъ.

Освѣнъ тѣзи мотиви, които придружаватъ законопроекта, трѣбва да имаме прѣдъ видъ, още и слѣдующето: за да можемъ да имаме едно чиновничество подобрено, за да можемъ да намираме добри чиновници, безспорно е, че трѣбва да направимъ улеснение, въ смисълъ на размѣритѣ на гаранциитѣ. А това ни се удава сега да го направимъ, още повече, че Българската народна и Земледѣлческата банки на много мѣста сѫ касиери на държавата, и много отъ служащитѣ, които досега можеха да боравятъ съ по-голѣми държавни суми, се освобождаватъ отъ тази работа, и, слѣдователно, отговорностьта имъ се намалява — въ послѣдствие и размѣритѣ на гаранциитѣ трѣбва да се намалятъ. Вънъ отъ това, при малкитѣ заплати, които иматъ чиновницитѣ, и при невъзможностьта веднага да станатъ подобрения въ материалното положение на чиновницитѣ, справедливостьта го изисква и гаранциитѣ да бѫдатъ съразмѣрни съ заплатитѣ. Другъ мотивъ за измѣнение гаранциитѣ е, както и г. Дограмаджиевъ направи една бѣлѣжка, че тѣзи гаранции сега се даватъ по-скоро за обезпечение на опущения, на грѣшки, и само до една извѣстна степень да покриватъ и злоупотрѣбенитѣ суми; самитѣ гаранции не могатъ въ повечето случаи да покриватъ размѣритѣ на злоупотрѣбенитѣ суми; тамъ, дѣто има криминално прѣстѫпление, тамъ, дѣто има злоупотрѣбление, работата е на наказателния законъ. Ето защо въ законопроекта е прѣдвидено гаранциитѣ да служатъ за посрѣщане всичкитѣ врѣди, причинени на съкровището, даже и за глобитѣ, защото може да има случаи, когато глобеният чиновникъ се уволнява и не може да се одържи глобата отъ заплатата му. Въ всѣки случай, въпросътъ за глобитѣ може да бѫде разгледанъ наново въ комисията.

Личнитѣ гаранции, наистина, би трѣбвало по начало да изхвърлимъ, но за нашитѣ чиновници, при нашитѣ условия, трѣбва да се допуснатъ. Азъ даже бихъ се съгласилъ, ако комисията приема, да се опрѣдѣли единъ максимумъ, до който да се приематъ лични гаранции; самиятъ законопроектъ, виждате, прави улеснение чрѣзъ допущане и на лична гаранция.

Д-ръ С. Иванчовъ: Съ максимума, г-нъ министре, по-добрѣ ще бѫде.

Министъръ Л. Паяковъ: Тъй, съ максимума по-добрѣ ще бѫде. Когато гаранцията е отъ 5.000 л. нагорѣ, законопроектътъ, за да направи облекчение на чиновницитѣ, казва, че половината може да бѫде лична гаранция и половината реална. Тъй че, при нашитѣ условия, при които нашитѣ чиновници живѣятъ, би било добрѣ да се направятъ улеснения, за да можемъ да правимъ изборъ, за да има по-голѣма конкуренция на чиновницитѣ, подготвени за съотвѣтственитѣ работи.

Касателно въпроса за Смѣтната палата, който се засегна отъ г. Данева, азъ имамъ да кажа, че Смѣтната палата прѣди нѣколко години се е натоварила съ една излишна работа, и тази излишна работа не й дава възможность по-скоро да извършва сѫдебния контролъ. Когато се е касаело да се внесе прѣдварителната виза въ Смѣтната палата, направило се е едно смѣшение въ понятията и се е внесълъ административниятъ контролъ, който порано е билъ при министерствата; като се е мислѣло, че този административенъ контролъ е едно прѣдварително прѣглеждане, прѣнесенъ е въ Смѣтната палата и маса чиновници сѫ отнесени отъ министерствата въ Смѣтната палата. Това е единъ много важенъ въпросъ, който ще разгледаме при новия законъ за Смѣтната палата, като ще се помѫчимъ, ако можемъ, да изправимъ това нѣщо и да дадемъ възможность, даже и при сегашния персоналъ на Смѣтната палата — па може да стане даже едно увеличение — да може да се извършва бързо контролътъ отъ сѫдебенъ характеръ.

Колкото се касае до гаранциитѣ на общинскитѣ служащи, тѣ сж прѣдвидени въ закона за общинитѣ; но, най-подиръ, ако искате да се допълни таблицата, това не врѣди въ случая; дѣйствително, ако се попълни таблицата, ще стане само едно повторение.

Касателно противорѣчието на чл. 5 съ чл. 7., което се изтъкна отъ г. Сава Иванчовъ, азъ ще кажа, че въ сжщность нѣма противорѣчие; общото правило е въ чл. 5, кждѣто главнитѣ гаранции сж изброени. По изключение, въ чл. 7 е допуснато и другъ видъ гаранция, благодарение на законодателнитѣ рѣшения на Народното събрание, вземени по-рано, и ако ще трѣбва да не ги зачитаме, слѣдва да се отмѣнятъ пакъ по законодателенъ редъ. Напълно съмъ съгласенъ да не се приематъ дружествени акции за гаранция на чиновницитѣ. Прѣдъ мене сж идвали много дружества, които искатъ да придобиятъ сжщата привилегия, която иматъ и тѣзи дружества. И едвали имаме основание да имъ отказваме. Напр., Пловдивската търговско-индустриална банка бѣше ни сезирала и справедливо казваше: нашитѣ акции на тържището, на пазаря, струватъ по-много, цѣнятъ се по-добрѣ отъ другитѣ — защо отказвате да ги приемате за гаранции? Тъй че, чл. 7 е приетъ тукъ по изключение, и затова най-накрая на сжщия членъ е казано: „Разрѣшението за приемане въ залогъ за гаранция цѣнни книги става по законодателенъ редъ“

Д-ръ С. Иванчовъ: Чл. 13, г-нъ министре!

Министъръ Л. Паяковъ: Да, чл. 13. Той прѣдвижда гаранциитѣ, изброени въ чл. 5. Да, вѣрно е. Туй е едно изключение, и азъ бихъ се съгласилъ да се прѣмахне, но по законодателенъ редъ. Тъй че, както казахъ въ началото, направенитѣ бѣлѣжки може да се вематъ въ внимание отъ комисията.

Привилегиитѣ на нашитѣ дружества съставляватъ отдѣленъ въпросъ, върху който не искамъ повече да продължавамъ.

Моля да се приеме законопроектътъ по принципъ.

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Има думата г. Министърътъ на вжтрѣшнитѣ работи.

Министъръ Д. Петковъ: Двѣ-три думи само искамъ да кажа, защото това, което искахъ да кажа Министърътъ на финанситѣ го каза. Законътъ за общинитѣ изрично прѣдвижда, кои могатъ да бждатъ касиери, какви сж гаранциитѣ и пр. Най-послѣ, ако иска комисията да туримъ и това нѣщо, нѣмамъ нищо противъ.

Що се отнася до дружественитѣ акции, вие като че ли бѣхте откраднали моята мисъль, която не съмъ казалъ още, защото и азъ имахъ такава мисъль. Заканихъ се на това дружество и ще изпълня заканването тукъ, въ Народното събрание. Азъ управлявахъ Министерството на търговията и земледѣлието; обърнахме се да попитаме нѣкои осигурителни дружества, съ каква стойность ще искатъ да осигурятъ стокитѣ, прѣдметитѣ, които държавата имаше да изложи въ Лиежъ. Нѣколко иностранни дружества даваха 10—15‰, а дружеството „България“ даваше 45‰, дружеството „Балканъ“ — 50‰, или дружество „България“ — 50, а дружество „Балканъ“ — 55. Азъ дадохъ една резолюция, застраховката да се даде на онѣзи дружества, които прѣдлагатъ 15‰, защото разликата бѣше много голѣма. На другия день получавамъ отъ г. Биеликъ, бившиятъ директоръ на дружеството „Балканъ“, едно дълго и нахално, ако щете писмо: „Какъ може да не обръщате внимание на мѣстнитѣ дружества, когато тѣ по законъ иматъ привилегии?“ Азъ бѣхъ забравилъ, но тогава поискахъ да видя закона, и видѣхъ, че сж били дадени привилегии и на двѣтѣ дружества. За „Балканъ“ сж направени нѣкои изключения. Дадени имъ сж такива привилегии, че тѣ единъ видъ експлоатиратъ държавата; не е останало държавно здание, конюшни и пр., които да не сж осигурени съ 50‰. И по този начинъ, когато държавата може да намѣри три пжти по-евтина застраховка, когато има други дружества, които прѣдлагатъ 15‰, тѣ я товарятъ много повече, защото се е намѣрило Народно събрание да имъ даде привилегии. И азъ казахъ на този директоръ, че ще направя това въпросъ въ Народното събрание и ще искамъ да се измѣни; защото не може сега, когато имаме толкова осигурителни дружества, съ по-евтини такси, да искатъ тѣ да монополизиратъ това нѣщо. Казахъ имъ тогава: ако искате, отстжпете на 15‰ да го дадемъ на васъ, но ако не, не сме съгласни. Видѣха, че тукъ въпросътъ стана малко дебелъ и дѣйствително се съгласиха на 15‰ — отъ 50 на 15! Обаче дойде въпросъ за самия павилионъ и тѣ казаха, че не могатъ да отстжпятъ, както и за онова не могло, но то станало за хатъръ; и тогава го осигурихме, струва ми се, съ 5‰ въ Лиежъ. Така щото, ако бѣхме се поддали, щѣхме да броимъ — 50‰, само защото било българско дружество. Нѣма съмнѣние, че по законъ е прѣдвидено да имъ се дава извѣстно прѣдпочтение, но да се допуска и извѣстна конкуренция. Но начинътъ, по който тѣ постжпиха, ми обърна сериозно вниманието. И азъ мисля, че ще направимъ добрѣ — самитѣ депутати даже трѣбва да вематъ инициативата — по единъ начинъ да се отмѣни това нѣщо. Струва ми се, че то е направено по прѣдложение. Трѣбва да се съгласимъ, щото този членъ, като го разгледаме въ комисията, да го махнемъ. Но съ махването на този членъ, нѣма да се прѣмахне сжществуването на онова рѣшение. Слѣдователно, за онова рѣшение трѣбва да направимъ друго рѣшение, специаленъ законъ, за да можемъ да го отмѣнимъ.

Ю. Йоновъ: Азъ ще направя прѣдложение.

Прѣдсѣдателствующъ Д. Петковъ: Турямъ на гласуване приемането по принципъ на законопроекта за гаранциитѣ на чиновницитѣ и моля ония отъ г. г. народнитѣ прѣдставители, които го

приематъ, да си вдигнатъ ръката. (Болшинство) Приетъ. Ще се изпрати въ комисията.

Дневниятъ редъ е изчерпанъ.

Има да съобщя на Народното събрание, че отъ Финансовото министерство е постжпило едно писмо, къмъ което се прилагатъ указитѣ и докладитѣ за прѣнесенитѣ суми отъ запазения фондъ и за разрѣшенитѣ свърхсмѣтни кредити на разнитѣ министерства, пуснати по силата на чл. 126 отъ конституцията, прѣзъ 1902—1903 г., които ще се турятъ на дневенъ редъ за разглеждане и одобрение.

Освѣнъ това има постжпили запитвания отъ г. г. народнитѣ прѣдставители: И. Гешовъ, Т. Теодоровъ и Н. Цановъ — първитѣ двѣ къмъ Министъръ-прѣдседателя, а послѣдното къмъ г. Министра на вжтрѣшнитѣ работи, относително оставката на Министра на обществените сгради, пжтищата и съобщенията, г. Д-ръ Гатевъ; послѣ, друго едно запитване отъ г. Н. Цановъ, до г. Министра на вжтрѣшнитѣ работи, че народниятъ прѣдставитель г. И. Миларовъ билъ чиновникъ и защо това не е съобщено на Народното събрание; друго едно запитване до г. Министра на правосждието, за уволненитѣ сждии прѣзъ юлий мѣсецъ тази година; и послѣдно едно запитване отъ народния прѣдставитель г. Д-ръ Момчиловъ до Военния министъръ, относително продаденитѣ кримкови пушки прѣзъ 1897 г., като иска да знае, да-ли съ това е била осигурена народната отбрана.

Г-нъ Министърътъ на вжтрѣшнитѣ работи има думата.

Министъръ Д. Петковъ: Утрѣ ще имаме засѣдание специално за интерпелации. Тѣзи всички интерпелации ще моля да ги изпратите на надлежнитѣ министри, за да можемъ още утрѣ да имъ отговоримъ. Нѣкои особени въпроси не сж — ще можемъ веднага да имъ отговоримъ.

Прѣдседателствующъ Д. Петковъ: Има думата г. Д-ръ Даневъ.

Д-ръ С. Даневъ: Азъ бихъ помолилъ г. Министра на финанситѣ, ако може да ни обясни утрѣ — азъ ще направя запитването си писменно — вѣрно ли е, че имаме митнически конфликтъ съ Турция, въ какво се състои, какво е направено за запазването на нашитѣ интереси и да-ли г. министърътъ не мисли, че е врѣме да се денонсира съглашението ни съ Турция.

Министъръ Д. Петковъ: Конфликтъ особенъ нѣма: ние си пазимъ интереситѣ и тѣ си пазятъ интереситѣ.

Министъръ Л. Паяковъ: Ще отговоря утрѣ.

Д-ръ С. Даневъ: Щомъ нѣма, тогава нѣма да правя запитване. Азъ не искамъ да правя интерпелация, а само питане.

Министъръ Д. Петковъ: Запитване направете.

Министъръ Л. Паяковъ: Сега ли искате, или утрѣ?

Д-ръ С. Даневъ: Утрѣ.

Министъръ Д. Петковъ: Утрѣ ще отговоримъ.

Прѣдседателствующъ Д. Петковъ: Който приема дневния редъ да си вдигне ръката. (Болшинство) Приетъ.

Вдигамъ засѣданието.

(Вдигнато въ 4 ч. и 20 м. послѣ пладне)

Прѣдседатель: **Д-ръ П. Гудевъ.** Подпрѣдседатели: **Д. Петковъ. И. Халачовъ.**

Секретарь: **Д-ръ И. Момчиловъ.**

Началникъ на Стенографското бюро: **Т. Гължбовъ.**